

- підвищення частки альтернативної енергетики у регіоні.

Натомість покращення стану довкілля та ландшафту сільських територій пропонується здійснити через:

- будівництво нових та відновлення існуючих мереж водопостачання і водовідведення та очисних споруд у сільській місцевості зі спеціальними програмами для зон, насичених туристичними закладами,

- організація роботи зі збору та переробки сміття; посилення контролю і відповідальності за неорганізоване викидання сміття, організацію стихійних сміттєзвалищ;

- посилення контролю і відповідальності за скидання забруднених вод у поверхневі водойми в сільській місцевості, забруднення повітря;

- раціональне використання, охорона та відтворення водних ресурсів;

- збереження, відтворення та розширення особливо цінних лісових масивів;

- підтримка виробництва енергії з альтернативних екологічно нейтральних джерел;

- збереження, відтворення та раціональне використання земельних ресурсів.

Таким чином, громадськістю запропоновано основні екологічні проекти: запровадження партнерських підходів до будівництва чи відновлення мереж водопостачання і водовідведення та очисних споруд у сільській місцевості; будівництво заводу з переробки твердих побутових відходів; розробка заходів щодо заборони використання фосфатних пральних засобів принаймні у туристичних зонах; запровадження громадського екологічного контролю та розробка дієвих просвітницьких програм зі збереження довкілля.

Література

1. Гоблик В. В. Особливості регулювання трудовіграційних процесів у прикордонному регіоні / В.В. Гоблик // Журнал «Агро світ», 2015. – №13. – С.10-13.

УДК 334.7.012.64:332.1

В. В. ГОБЛИК, О. О. КОРОЛОВИЧ
Мукачівський державний університет

КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА РЕГІОНУ

Серед соціально-економічних проблем Закарпатської області найгострішими, є безробіття, міграція населення, що зумовлені в основному відсутністю можливостей працевлаштування з відповідним рівнем оплати праці. Аналіз економіки регіону також показав, що протягом багатьох років спостерігається порівняно низький рівень доданої вартості у сільському та лісовому господарствах – базових секторах сільської економіки, залучення інвестицій в їх розвиток, недостатньо ефективного використання природних ресурсів в сільській місцевості, у цілому – відсутність масштабного поширення біо-, енерго-, ресурсощадних технологій.

За останні роки в Україні все частіше починають розглядати кластерні моделі як один з ефективних механізмів забезпечення зростання економіки регіонів, розвитку підприємництва. На увагу заслуговує створення та

функціонування транскордонних кластерів, покликаних забезпечувати реалізацію конкурентних переваг регіону, у тих сферах, де вони володіють достатнім природно-ресурсним, кадровим і фінансовим ресурсом. Пріоритетними напрямками формування транскордонних кластерів є такі сфери господарювання, як туристична, науково-освітня, фінансово-банківська, сільськогосподарська, галузь ІТ-технологій тощо [1, с.259]. Особливу увагу заслуговує розробка створення біотехнологічного кластеру по переробці кукурудзи, культури, що притаманна для нашої області.

Причинами ініціації даного проекту є:

- перевиробництво зерна кукурудзи в Україні. Вимушений простій під паром орних земель в Закарпатській області збільшення обсягів виробництва якої стримується відсутністю ринків збуту;

- необхідність заміщення імпорту нафти і нафтопродуктів Україні альтернативними поновлюваними джерелами з метою посилення енергетичної незалежності країни і зниження негативного зовнішньоторговельного сальдо;

- необхідність створення екологічно чистих видів моторного палива добавка паливного етанолу в традиційні палива істотно знижує шкідливі викиди в атмосферу;

- зростання світових цін на цукор та пивоварний ячмінь;

- зростання світових цін на природний газ. Природний газ є джерелом сировини для виробництва зрідженої вуглекислоти;

- заміщення імпорту і потреба України в якісній вуглекислоті біо-СО₂,

- залежність України від імпорту олійних фарб. В даний час Україна імпортує олійні фарби в обсязі 90 відсотків від споживання. Розвиток лакофарбової промисловості України стримується через відсутність сировини;

- потреба тваринницького комплексу України в якісних і недорогих кормах, в високобілкових кормах задовольняється за рахунок імпорту харчового глютену і соєвого шроту. Обсяги власного виробництва будуть достатні для покриття потреб кормових раціонів тваринницького комплексу Закарпатської області.

Основним об'єктом кластеру стане завод по глибокій переробці кукурудзи. Проектом передбачено переробку 246 тис.т кукурудзи в рік, виробництво в рік 60.000 м³ паливного етанолу (експорт) і 25.000 т. високофруктозних сиропів, кукурудзяної олії, зрідженої вуглекислоти, білого цементу та ін., розвиток сировинної бази та переробки кормів для тваринництва, етилового спирту.

На особливу увагу заслуговує програма вирощування сировини. Підприємство не створюватиме свій власний земельний банк, як сьогодні модно в Україні, оскільки такі дії позбавляють підприємство маневреності та можуть викликати недовіру з боку місцевих фермерів. Проте, земельні питання в Закарпатській області повинні бути керовані, управління повинно носити суто економічний характер, тобто повинні бути створені механізми зацікавленості працівників села в результатах своєї праці. Фермери які потенційно мають можливості вирощування кукурудзи повинні бути зацікавлені в їх поставках.

Паралельно розробляється програма сівозміни. Це перспективна програма, яка запускається тільки на 3-5 рік введення заводу в експлуатацію, тобто після відновлення ґрунтів. У літній період між посівами кукурудзи на полях вирощуватиметься люпин, рижій, люцерна, материнка та інші однорічні трави. Суть програми полягає в гарантованих закупках врожаю і забезпечення рентабельності вирощування цих трав.

Основною продукцією заводу є: паливний етанол, високофруктозні сиропи, олія кукурудзяна, крупка, крохмаль, етиловий спирт, скраплена вуглекислота та інше. Особливо цінним для області буде виробництво кормів, які повністю реалізуватимуться на регіональному ринку. Корм для тварин – це харчовий глютен, кормова мучка, кукурудзяний жом, згущена барда.

Включення проекту в пріоритетні напрями розвитку Закарпаття та його реалізація дозволить створити 567 нових робочих місць та підтримати роботою 2350 працюючих, дасть новий поштовх для розвитку малого підприємництва.

Література

1. Гоблик В.В. Спільні транскордонні регіони України та ЄС: зовнішньоекономічний аспект : [монографія] / В.В. Гоблик. – Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2012. – 305 с.

УДК 338.43:631

В. В. ГОБЛИК, Я. І. ТОКАР
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

У сільській місцевості Закарпаття проживає 63 відсотки населення при 32 відсотках – по Україні. Для області характерні певні особливості ведення сільськогосподарської діяльності:

- трансформування земель до приватного сектора внаслідок проведених реформ, в результаті чого площі землекористування цієї категорії виробників зросли у декілька разів, за ними закріплено 87 відсотків таких земель, у тому числі ріллі 82 відсотки [1];

- обмеженість земель сільськогосподарського призначення, внаслідок чого область залишається найменш забезпеченою земельними ресурсами сільськогосподарського призначення і в розрахунку на одну особу припадає 0,36 га сільгоспугідь, у тому числі ріллі 0,16 га. За умови малоземелля (1,1 відсотка площ сільгосппризначення держави) ефективність використання земель в області значно вища у порівнянні з іншими регіонами. Щільність умовного поголів'я та виробництво основних видів сільськогосподарської продукції на 100 гектарів відповідної площі у 1,5 рази перевищує показники інших областей [2].

За природними, економічними умовами ведення сільськогосподарського виробництва область поділяється на три підзони: низинну, де розміщено 46,5 відсотка земель сільгосппризначення, передгірську – 26,5 відсотка та гірську – 27,0 відсотка. У низинній зоні вирощується зерно, надранні та пізні овочі, є унікальні умови для розвитку виноградарства і садівництва, розвивається

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>